

Αριθ. Πρωτ. 35882

ΑΘΗΝΑ, 31 Δεκεμβρίου 2020

Προς
κ. Κώστα Καραμανλή,
Υπουργό Υποδομών και
Μεταφορών

ΘΕΜΑ: Θέσεις ΣΑΤΕ επί του Σχεδίου Νόμου για τον εκσυγχρονισμό, την απλοποίηση και την αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων και ειδικότερες ρυθμίσεις για τις προμήθειες στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας.

ΣΧΕΤ.: (α) Η υπ' αριθμ. πρωτ. 34284/1.11.2019/επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών με θέμα: «Ενέργειες άμεσης προτεραιότητας».

(β) Η υπ' αριθμ. πρωτ. 35666/6.10.2020/ επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Πρωθυπουργό της Ελλάδας με θέμα: «Προβλήματα στη διαδικασία παραγωγής Δημοσίων και Ιδιωτικών Έργων – Κίνδυνοι αδυναμίας απορρόφησης και σωστής αξιοποίησης των Ευρωπαϊκών κονδυλίων».

(γ) Η υπ' αριθμ. πρωτ. 35930/2.12.2020/επιστολή του ΣΑΤΕ προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων με κοινοποίηση στον Υπουργό Υποδομών και Μεταφορών με θέμα: «Δημόσια Διαβούλευση των διατάξεων του σχεδίου νόμου με τίτλο: «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των Δημοσίων Συμβάσεων».

(δ) Η υπ' αριθμ. πρωτ. 136/14.12.2020/επιστολή του ΕΣΒΥΚ προς το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών με θέμα: «Απόψεις και επεξεργασμένες προτάσεις επί του σχεδίου νόμου»

Αξιότιμε Κύριε Υπουργέ,

A- ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Γνωρίζετε ότι ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Τεχνικών Εταιρειών (ΣΑΤΕ) εκπροσωπεί την εργοληπτική εταιρική επιχειρηματικότητα της χώρας για περισσότερο από μισό αιώνα, αντιπροσωπεύοντάς την στον μέγιστο βαθμό, ενώ διαχρονικά εκφράζει εμπεριστατωμένες θέσεις και παρεμβαίνει με ουσιώδεις προτάσεις, που στοχεύουν στην συνολική βελτίωση κι ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Ως Υπεύθυνος του Τομέα Υποδομών της Νέας Δημοκρατίας την περίοδο που το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας κατείχε τη θέση της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης στο Ελληνικό Κοινοβούλιο είχατε διαπιστώσει κι επικροτήσει και προσωπικά τα ανωτέρω.

Στο παραπάνω πλαίσιο ο Σύνδεσμός μας, συνέταξε, μαζί τα υπόλοιπα δύο ιδρυτικά μέλη του Εθνικού Συμβουλίου Βιομηχανίας Υποδομών και Κατασκευών (ΕΣΒΥΚ), και σας υπέβαλε από κοινού στις **30 Οκτωβρίου 2019** μια πρώτη προσέγγιση στρατηγικού σχεδίου, με σειρά προτάσεων, μεταξύ των οποίων και δέσμη νομοτεχνικών επεξεργασμένων ρυθμίσεων άμεσης απόδοσης για τις δημόσιες συμβάσεις μελετών και έργων.

Επιπλέον, ο Σύνδεσμός μας με το **α) σχετικό** σας επεσήμανε ήδη από την **1/11/2019** τις ενέργειες άμεσης προτεραιότητας που, κατά την δική μας αντίληψη, θα έπρεπε να εστιάσει το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών.

Ο ΣΑΤΕ σεβόμενος τις καταστατικές αρχές, την αγωνία των εταιρειών – μελών του καθώς και των χιλιάδων απασχολούμενων σε αυτές - αλλά και τις ανάγκες της χώρας και της ελληνικής οικονομίας και **ύστερα από μία μακρά περίοδο αναμονής**, προχώρησε σε έγγραφη παρέμβαση στον Πρωθυπουργό της χώρας με το **β) σχετικό** φέρνοντας στο προσκήνιο, τα σημαντικά ζητήματα που αντιμετωπίζει το σύστημα παραγωγής κατασκευαστικών έργων της χώρας, ζητήματα, τα οποία συντελούν στην άρρυθμη και ασθενική λειτουργία ενός κρίσιμότετου τομέα για την οικονομία (και την κοινωνική συνοχή), ενός τομέα που, πολύ σύντομα, θα κληθεί να ανταπεξέλθει στις ανάγκες ταχείας υλοποίησης κι απορρόφησης των χρηματοδοτήσεων του Ταμείου Ανάκαμψης.

Δυστυχώς, το σχέδιο νόμου που αφορά σε τροποποιήσεις του Ν.4412/2016 και το οποίο μόλις προ μηνός αναρτήθηκε προς δημόσια διαβούλευση - ύστερα από 19 μήνες από την εκλογή της παρούσας κυβέρνησης - όχι μόνο δεν συνιστά ικανοποιητική λύση στις έγκαιρες επισημάνσεις του Συνδέσμου μας, αλλά, όπως αναφέρουμε και στο **γ) σχετικό**, από την μελέτη του διαπιστώνονται:

- i)** επί της ουσίας παρατηρήσεις και ενστάσεις επί ουσιαστών θεμάτων,
- ii)** μεγάλες ανατροπές και σημαντικότερες διαφοροποιήσεις από το τελικό κείμενο των ομάδων εργασίας που λειτούργησαν στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, βάσει του ΦΕΚ Β'843/2020 μέχρι τον Μάιο του 2020,
- iii)** πολλά σφάλματα, ασαφείς ή μη δόκιμες διατυπώσεις κρίσιμων ζητημάτων, νομικές αβλεψίες, αντιφάσεις, νομοτεχνικές αστοχίες, ακόμη και συντακτικά ή/και γραμματικά λάθη που εάν δεν αντιμετωπισθούν στο σύνολό τους θα δημιουργήσουν πολλά προβλήματα.

Πέραν αυτών, όμως, μας εξέπληξε η επιλογή σας να μην επιδιώξετε τη συμμετοχή μας, ως εκπροσώπου του αντισυμβαλλόμενου ιδιωτικού τομέα, κατά την ζύμωση των διατάξεων του σχεδίου νόμου και να μην επιτρέψετε να αποτυπωθεί - κατά τη διεργασία της διαμόρφωσης και όχι εκ των υστέρων - η άποψη των επιχειρήσεων που θα κληθούν να εφαρμόσουν τις σχετικές διατάξεις.

Αξιότιμε Κύριε Υπουργέ,

Γνωρίζετε ότι οι βασικές αρχές ορθής νομοθέτησης επιτάσσουν τη συμμετοχή των κλαδικών εκπροσώπων κατά τη διαμόρφωση των νομοθετικών και των λοιπών θεσμικών κειμένων, πρακτική που εφαρμόζεται σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες ώστε, μέσα από παραγωγικό διάλογο και ανταλλαγή απόψεων, να αποφεύγονται φαινόμενα αδόκιμης κι ανεφάρμοστης νομοθέτησης και ταυτόχρονα να διασφαλίζεται η ομαλή συνέχιση λειτουργίας των επιχειρήσεων και των αγορών, με τις απαιτούμενες προσαρμογές - που εκ των πραγμάτων προβλέπονται σε μια οποιαδήποτε θεσμική μεταβολή - να πραγματοποιούνται σταδιακά ώστε να αφομοιώνονται κατά την καθημερινή λειτουργία των επιχειρήσεων με τρόπο δημιουργικό και χωρίς οξείες ανατροπές. Έτσι, διασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία των επιχειρήσεων και της απασχόλησης σε αυτές καθώς οι θεσμικές μεταβολές δεν έχουν στόχο την ανατροπή και την ανασφάλεια αλλά την διαμόρφωση ενός πιο αποτελεσματικού περιβάλλοντος εντός του οποίου δραστηριοποιούνται οι επιχειρήσεις.

Αυτές οι επισημάνσεις μας επιβεβαιώνονται πολλαπλώς από το σύνολο των σχολίων που κατατέθηκαν στη φάση της δημόσιας διαβούλευσης είτε από φορείς της αγοράς, είτε από θεσμικούς φορείς, καθώς πολλά από τα σφάλματα ουσίας που έχουν εντοπιστεί θα είχαν αποτραπεί εάν είχατε αναζητήσει την συμμετοχή των εκπροσώπων της αγοράς.

Υπό αυτό το πρίσμα εκφράζουμε την έντονη ανησυχία μας για την πρόσφατη εισήγησή σας στο Υπουργικό Συμβούλιο περί επίσπευσης νομοθέτησης των Πρότυπων Προτάσεων μόνο για έργα προϋπολογισμού άνω των 200 εκ. €, εισήγηση που περιορίζει σημαντικότερα – και κατά την άποψή μας αναίτια – την εφαρμογή ενός ιδιαίτερα χρήσιμου εργαλείου υλοποίησης έργων κάθε προϋπολογισμού.

B- ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Επί των συγκεκριμένων ρυθμίσεων του σχεδίου νόμου διαπιστώνουμε ότι:

i) Δεν προβλέπεται συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα έκδοσης των προβλεπόμενων στο σχέδιο νόμου εκτελεστικών πράξεων (Π.Δ., Υ.Α. και Εγκυκλίων), καθώς και των απαραίτητων Κατευθυντήριων Οδηγιών και Πρότυπων Διακηρύξεων, με αποτέλεσμα να δημιουργείται μεγάλη πιθανότητα επανάληψης των σημαντικών καθυστερήσεων που είχαν παρατηρηθεί μετά την ψήφιση του ν. 4412/2016, οπότε και οι δημοπρατήσεις μελετών και έργων είχαν κυριολεκτικά «παγώσει» για διάστημα μεγαλύτερο των έξι μηνών. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του Π.Δ 71/2019 που ρυθμίζει όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με τα μητρώα τεχνικών επαγγελματιών και το οποίο, ενώ προβλεπόταν στον 4472/2017, η υπογραφή του καθυστέρησε δύο έτη και η εφαρμογή του θα εκκρεμεί για επιπλέον δύο έτη!

Προτείνουμε για όλες τις εκτελεστικές πράξεις του νόμου να τεθούν συγκεκριμένες ημερομηνίες έκδοσής τους, οι οποίες να μην ξεπερνούν το τρίμηνο από την δημοσίευση του νόμου στο ΦΕΚ.

ii) Δεν γίνεται κάποια συστηματική προσπάθεια ορθολογικής επαναπροσέγγισης των εθνικών διατάξεων και απονομοθέτησης (deregulation), ιδίως για τα θέματα της εκτέλεσης των συμβάσεων μελετών και έργων, με προσαρμογή σε διεθνείς καλές πρακτικές και ιεράρχηση των ρυθμίσεων με χρήση προτύπων τευχών, κανονισμών, οδηγιών κ.λ.π.

Προτείνουμε να συσταθούν άμεσα - ανεξάρτητα της διαδικασίας που θα ακολουθηθεί για το εν θέματι σχέδιο νόμου - κοινές ομάδες εργασίας με τη συμμετοχή εκπροσώπων του Υπουργείου, Ανεξάρτητων Αρχών και της Αγοράς με στόχο την πρόταση οδικού χάρτη ορθολογικής επαναπροσέγγισης των εθνικών διατάξεων και απονομοθέτησης (deregulation), ιδίως δε, για τα θέματα της εκτέλεσης των συμβάσεων μελετών και έργων.

iii) Όλες οι προθεσμίες που αναπροσαρμόζονται με το σχέδιο νόμου, όταν αφορούν σε υποχρεώσεις αναδόχων ή συμμετεχόντων σε δημοπρασίες μικραίνουν, ενώ όταν αφορούν σε υποχρεώσεις της Δημόσιας Διοίκησης επιμηκύνονται άνευ λόγου, με προφανές αποτέλεσμα την ανισοβαρή κατανομή των σχετικών ευθυνών.

Προτείνουμε τον συνολικό επανακαθορισμό όλων των σχετικών προθεσμιών υπό ορθολογικό πρίσμα.

Γ- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΒΑΣΙΚΩΝ «ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΩΝ»

Ακολούθως παρατίθενται οι θέσεις του ΣΑΤΕ επί των βασικών «μεταρρυθμίσεων» που εισάγονται με το σχέδιο νόμου, βάσει των συνημμένων προτάσεων του ΕΣΒΥΚ - τις οποίες και συνδιαμορφώσαμε ως ιδρυτικό μέλος του, ύστερα από σοβαρή και ενδελεχή μελέτη του σχεδίου νόμου – και οι οποίες σας γνωστοποιήθηκαν με το **δ) σχετικό**.

1. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕΛΕΤΗ – ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ.

Κατά την άποψή μας δεν είναι δυνατόν να ζητείται από διαγωνιζόμενους να συνταχθεί Τεχνική Προσφορά σε επίπεδο οριστικής μελέτης καθόσον προϋπόθεση για την σύνταξη ανταγωνιστικής τεχνικής προσφοράς είναι αφενός **α)** Να έχουν εγκριθεί, πριν την δημοπράτηση, οι περιβαλλοντικοί όροι που πρέπει να πληρούνται από την υπό σύνταξη στη φάση δημοπράτησης οριστική μελέτη, αφετέρου **β)** Να έχει προηγηθεί γεωτεχνική μελέτη.

Επιπλέον σημειώνεται ότι η επιλογή των μελών Επιτροπής Αξιολόγησης με απευθείας ορισμό από τον Κύριο του έργου δεν συντελεί στη βελτίωση της διαφάνειας. **Προτείνεται** δύο (2) εκ των υπηρεσιακών μελών της Επιτροπής Αξιολόγησης να αναδεικνύονται μέσω κλήρωσης από το αντίστοιχο μητρώο, το οποίο θα πρέπει να εμπλουτιστεί με στοιχεία εμπειρίας, ειδικότητας, κλπ, τα οποία και θα πρέπει να ενσωματώνονται ως κριτήρια συμμετοχής κατά την κλήρωση, συσχετιζόμενα με την εκάστοτε σύμβαση προς δημοπράτηση.

Σημειώνεται ότι **εάν παραμείνει η προτεινόμενη διατύπωση** του νομοσχεδίου θα συντελέσει **σε σημαντικότερη μείωση του ανταγωνισμού κατά τη διαγωνιστική διαδικασία**.

Σχετικά, υπενθυμίζουμε ότι στην από **30 Σεπτεμβρίου 2019** κοινή επιστολή των ΣΑΤΕ – ΣΕΓΜ – ΣΤΕΑΤ σας ενημερώναμε ότι «*το σύστημα δημοπράτησης έργων "Μελέτη – Κατασκευή" στη χώρα μας παρουσιάζει, διαχρονικά, σοβαρά προβλήματα, τα οποία δεν έχουν επιλυθεί ή αμβλυθεί με τον Ν. 4412/16, παρακαλούμε να αποσύρετε το εν θέματι άρθρο 76 του Αναπτυξιακού Πολυνομοσχεδίου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, προκειμένου να σας ενημερώσουμε σχετικώς και να προβείτε στη συνολική επαναθεώρηση του συστήματος (προϋποθέσεις εφαρμογής, περιεχόμενα, σύνταξη, υποβολή προσφορών, κριτήρια και μεθοδολογία αξιολόγησης προσφορών, επιτροπές διαγωνισμού, κ.λπ.)*», διαπίστωση που, δυστυχώς, δεν μεταβάλλεται με την προτεινόμενη διατύπωση του νομοσχεδίου.

2. ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΕΡΓΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Θετική ρύθμιση, **προτείνεται** να επεκταθεί και σε μικρότερου προϋπολογισμού έργα.

3. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΑΣΥΝΗΘΙΣΤΑ ΧΑΜΗΛΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΣΤΑ ΕΡΓΑ

Παρά τις ολοκληρωμένες και **πλήρως τεκμηριωμένες προτάσεις μας** [τόσο **για έργα κάτω του κοινοτικού ορίου** (βλ. προτάσεις ΣΑΤΕ, ΠΕΔΜΕΔΕ, ΠΕΔΜΗΕΔΕ, ΕΣΒΥΚ για Αλγόριθμο Αυτόματου Αποκλεισμού Ασυνήθιστα Χαμηλών Προσφορών] όσο και **για έργα άνω του ορίου** (προτάσεις ΕΣΒΥΚ με **αντικειμενική** αξιολόγηση και άλλων παραμέτρων πλην της οικονομικής προσφοράς] υιοθετήθηκε μια άτολμη λύση που

ενέχει κινδύνους μεγάλης καθυστέρησης των διαγωνιστικών διαδικασιών και ενίσχυσης φαινομένων αυθαιρεσίας και αδιαφάνειας.

Σε περίπτωση που εμείνετε στις συγκεκριμένες προτάσεις **παρακαλούμε να ενσωματώσετε** τις τροποποιήσεις που επισημαίνονται στην παράγραφο 3 του συνημμένου Παραρτήματος 1: «Σχολιασμός των προτεινόμενων βασικών μεταρρυθμίσεων», που περιλαμβάνεται και στην (δ) σχετική επιστολή του ΕΣΒΥΚ.

4. ΘΕΣΜΟΘΕΤΗΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΕΠΙΒΛΕΨΗΣ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ

Ρύθμιση καταρχήν θετική αλλά **πρέπει να ενσωματωθούν** οι παρατηρήσεις της παραγράφου 4 του συνημμένου Παραρτήματος 1: «Σχολιασμός των προτεινόμενων βασικών μεταρρυθμίσεων» που περιλαμβάνεται και στην (δ) σχετική επιστολή του ΕΣΒΥΚ.

5. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΑΠΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΕ ΔΗΛΩΤΙΚΟ

Είμαστε **πλήρως αντίθετοι** στην φιλοσοφία των συγκεκριμένων ρυθμίσεων.

Θεωρούμε ότι οι σχετικές διατάξεις αυξάνουν τις πιθανότητες εμφάνισης εκβιαστικών συμπεριφορών καθώς οι Εργοληπτικές Επιχειρήσεις θα βρίσκονται για αρκετά χρόνια κάτω από τη Δαμόκλειο Σπάθη των εκβιαστικών ελέγχων όταν τα έργα θα έχουν ήδη ολοκληρωθεί και θα λειτουργούν για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Αποδεχόμαστε πλήρως τις παρατηρήσεις της παρ. 5 του Παραρτήματος 1: «Σχολιασμός των προτεινόμενων βασικών μεταρρυθμίσεων» που περιλαμβάνεται και στην (δ) σχετική επιστολή του ΕΣΒΥΚ .

6. ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Προτείνεται η χρήση της σε όλα τα έργα ασχέτως προϋπολογισμού, όπως, δηλαδή, προβλέπει ήδη ο υφιστάμενος νόμος. Επιπλέον, να ληφθούν υπόψη και οι παρατηρήσεις της παραγράφου 6 του Παραρτήματος 1: «Σχολιασμός των προτεινόμενων βασικών μεταρρυθμίσεων» που περιλαμβάνεται και στην (δ) σχετική επιστολή του ΕΣΒΥΚ.

7. ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ – ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Θετική και απαραίτητη διαδικασία.

Δυστυχώς, στο σχέδιο νόμου προβλέπονται μόνον ελάχιστες συγκεκριμένες διαδικασίες (Υποβολή ηλεκτρονικού ημερολογίου), ενώ δεν προβλέπονται άλλες όπως:

- Τυποποίηση ημερολογίων για τους διάφορους τύπους έργων.
- Σταδιακή καθιέρωση συστήματος Building Information Modeling (BIM).

Το κυριότερο, δε, είναι ότι δεν προβλέπεται η Ηλεκτρονική Δημοσιοποίηση των διαγωνιστικών διαδικασιών του άρθρου 32 Α του Ν. 4412/2016 που από κατ' εξαίρεση σύστημα ανάθεσης τείνει να γενικευθεί. **Για το μείζον αυτό θέμα θα επανέλθουμε ειδικώς.**

Επίσης, δεν προβλέπεται τίποτα για τη βελτίωση χρηστικότητας της εφαρμογής ΔΙΑΥΓΕΙΑ.

8. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ - PRIM 5%

Θετική ρύθμιση, **προτείνεται** η χρήση της σε όλα τα έργα ασχέτως προϋπολογισμού.

9. ΙΔΡΥΣΗ ΕΝΙΑΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΈΡΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ

Θετική και απαραίτητη μεταρρύθμιση που αποτελεί **διαχρονικό αίτημα** του Συνδέσμου μας.

Ωστόσο, **δεν καθορίζεται σαφές χρονοδιάγραμμα** για την απαραίτητη Κ.Υ.Α. των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Υποδομών και Μεταφορών, ώστε το Σύστημα να μην αποτελέσει, **για μία ακόμη φορά**, απλό ευχολόγιο.

Σύμφωνα και με την γενική μας εισήγηση για όλες τις εκτελεστικές πράξεις του σχεδίου νόμου, **προτείνεται** να τεθεί τρίμηνη χρονική διάρκεια για την έκδοση της ανωτέρω Κ.Υ.Α.

10. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΕΡΓΟΥ

Προτείνεται η εφαρμογή της Διεθνώς Εφαρμοζόμενης Πρακτικής, ήτοι, παραλαβή σε δύο διακριτά στάδια της περιόδου υλοποίησής τους (σύμφωνα και με την παράγραφο 10 του Παραρτήματος 1: «Σχολιασμός των προτεινόμενων βασικών μεταρρυθμίσεων» που περιλαμβάνεται και στην (γ) σχετική επιστολή του ΕΣΒΥΚ) :

α) Στην ποιοτική και ποσοτική περαίωσή τους, σύμφωνα με τα συμβατικά τεύχη, την υποβολή της τελικής επιμέτρησης και την έκδοση της Βεβαίωσης Περαιώσεως Έργου, καθώς και

β) στη λήξη της περιόδου εγγύησης του έργου, οπότε συντάσσεται το πρωτόκολλο οριστικής παραλαβής.

Δ. ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΣΟΒΑΡΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

Δ.1 ΚΑΤΑΠΤΩΣΕΙΣ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

α) Η πιο επικίνδυνη τροποποίηση κατά το στάδιο ανάθεσης είναι η τεράστια διεύρυνση των λόγων για τους οποίους καταπίπτει η εγγυητική συμμετοχής. Δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε ότι πλέον η εγγυητική επιστολή συμμετοχής δυνητικά καταπίπτει σε κάθε περίπτωση αποκλεισμού από τον διαγωνισμό.

β) Η προεκτεθείσα απεριόριστη διεύρυνση των περιπτώσεων κατάπτωσης των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής επισφραγίζεται από μία αντίθετη προς το δικονομικό ενωσιακό δίκαιο διάταξη, η οποία απαγορεύει την αναστολή εκτέλεσης οιασδήποτε πράξης κατάπτωσης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής.

Ειδικότερα, το ακροτελεύτιο εδάφιο του άρθρου 2 του Νομοσχεδίου αναφέρει τα εξής: «Προδικαστική προσφυγή ή ένσταση του συμμετέχοντος οικονομικού φορέα κατά της απόφασης δεν αναστέλλει την είσπραξη του ποσού της εγγύησης». Εάν η έννοια της εν λόγω διάταξης είναι ότι δεν επιτρέπεται να γίνεται δεκτό αίτημα αναστολής της πράξης κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής που έχει προβληθεί με προδικαστική προσφυγή στην ΑΕΠΠ, τότε παραβιάζονται οι διατάξεις των ενωσιακών δικονομικών Οδηγιών περί αποτελεσματικής έννομης προστασίας κατά το στάδιο ανάθεσης των

δημοσίων συμβάσεων. Και τούτο, διότι η μόνη αποτελεσματική έννομη προστασία κατά παρανόμων καταπτώσεων εγγυητικών συμμετοχής είναι η αναστολή της κατάπτωσης και πληρωμής των εγγυητικών μέχρι την έκδοση απόφασης της ΑΕΠΠ επί της προδικαστικής προσφυγής και ακολούθως απόφασης του δικαστηρίου της αναστολής επί της ενδίκου αιτήσεως αναστολής. Εάν η ΑΕΠΠ δεν δύναται να αναστείλει την κατάπτωση εγγυητικής συμμετοχής, τότε η προδικαστική προσφυγή και η μετέπειτα προσωρινή δικαστική προστασία καθίστανται **άνευ αντικειμένου**, διότι μέχρι να εκδοθούν αποφάσεις επί αυτών, η εγγυητική θα έχει καταπέσει και πληρωθεί.

Περαιτέρω, γεννώνται και έτερα δικονομικά ζητήματα. Αν π.χ. διαγωνιζόμενος οικονομικός φορέας προσβάλει με προδικαστική προσφυγή στην ΑΕΠΠ την απόφαση αποκλεισμού του από τον διαγωνισμό και τη συνακόλουθη πράξη κατάπτωσης της εγγυητικής συμμετοχής και η προσφυγή του γίνει δεκτή και ακυρωθούν οι εν λόγω πράξεις, με ποιον τρόπο θα αποκατασταθεί η ζημία του από την ήδη καταπεσούσα εγγυητική επιστολή συμμετοχής; Δεν θα έπρεπε να δύναται η ΑΕΠΠ να αναστείλει την κατάπτωση της εγγυητικής συμμετοχής μέχρι την έκδοση απόφασης επί της προδικαστικής προσφυγής;

Πραγματικά, δεν γίνεται αντιληπτή η τόσο ακραία αυστηρότητα στο ζήτημα των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής.

Προτείνεται το πλέγμα των διατάξεων σχετικά με την δυνατότητα κατάπτωσης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής σε διαγωνισμό έργου να απλοποιηθεί και να διευκρινισθεί, ούτως ώστε να τιμωρούνται οι διαγωνιζόμενοι που **τεκμηριωμένα** επιχειρούν με την προσφορά τους να χειραγωγήσουν τον διαγωνισμό εις βάρος του υγιούς ανταγωνισμού.

Δ.2 ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΦΑΛΜΑΤΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΑΔΟΧΟ.

Μία από τις «καινοτομίες» του νομοσχεδίου είναι ο προκαταβολικός έλεγχος της μελέτης του έργου από τον ανάδοχο. Τα κυριότερα στοιχεία της ρύθμισης είναι τα εξής:

α) Έλεγχος από τον ανάδοχο της μελέτης εντός προθεσμίας 20 – 60 ημερών από την υπογραφή της σύμβασης (δυνατότητα παράτασης προθεσμίας μέχρι και επιπλέον 45 ημέρες, κατόπιν αίτησης του αναδόχου).

β) Επουσιώδεις τροποποιήσεις (μη υπέρβαση 15%) = εκτέλεση του έργου, με έγκρισή τους.

γ) Ουσιώδεις τροποποιήσεις = διάλυση της σύμβασης και αποζημίωση του αναδόχου μόνο για αποδεδειγμένες δαπάνες.

δ) Ο Ανάδοχος δικαιούται να εκτελέσει εργασίες κατά παρέκκλιση της αρχικής μελέτης, μόνο αν έχει προηγηθεί τροποποίηση της μελέτης κατ' άρθρο 144 παρ. 2.

ε) Αν διαπιστωθεί αστοχία της μελέτης κατά την εκτέλεση του έργου, που αποδεδειγμένα δεν μπορούσε να διαπιστωθεί εμπροθέσμως κατά την ανωτέρω διαδικασία, υποχρέωση του αναδόχου να ενημερώσει αμελλητί τη Δ.Υ. και να απέχει από κάθε πράξη ή ενέργεια που επαυξάνει το συμβατικό αντικείμενο.

Το συμπέρασμα που προκύπτει από την εν λόγω ρύθμιση είναι ότι πρόκειται για:

α) Αυστηρή και ιδιαίτερα ετεροβαρή ρύθμιση για τον ανάδοχο, δεδομένου ότι εντός ελαχίστου χρονικού διαστήματος (20-60 ημέρες) υποχρεούται να εντοπίσει όλα τα

σφάλματα κι ελλείψεις της μελέτης που δεν έχουν εντοπιστεί εντός πολύ μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος κατά τη διάρκεια της εκπόνησης και του ελέγχου της μελέτης από ομάδα εξειδικευμένων μελετητών κι επιβλεπόντων Μηχανικών.

Μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις οι αστοχίες της μελέτης εν τοις πράγμασι δεν δύνανται να διαπιστωθούν εξ αρχής αλλά ανακλύπουν κατά την εκτέλεση του έργου.

β) Ατελής, εφόσον δεν καθορίζονται ρητώς οι συνέπειες από την εμφάνιση μη επισημανθεισών από τον ανάδοχο αστοχιών της μελέτης κατά την εκτέλεση του έργου.

γ) Ακατανόητη, αφού δεν μπορεί να είναι δυνατόν να γίνονται αποδεκτές οι παρατηρήσεις του αναδόχου για τυχόν προβλήματα μελέτης και μάλιστα αυτές να κρίνονται ουσιώδεις και εν συνεχεία η ίδια σύμβαση να ανατίθεται στον επόμενο μειοδότη με μικρότερο ποσοστό έκπτωσης !! (άρθρ. 59 του νομοσχεδίου)

Σημειώνεται ότι σε αρκετά έργα δεν παρατηρείται συνολικό πρόβλημα της ποιότητας της μελέτης ενός έργου αλλά είναι πιθανό να ανακλύπει πρόβλημα στις προβλέψεις της μελέτης σε ένα μόνο τμήμα του έργου π.χ. σε μία γέφυρα που αποτελεί τμήμα ενός ευρύτερου οδικού έργου. Σε αυτήν την περίπτωση πώς είναι δυνατό να προβλέπεται η πλήρης διάλυση ολόκληρης της σύμβασης ενώ ουσιαστικά ένα μόνο τμήμα της μελέτης έχει αστοχίες ;

Προτείνεται να αποσυρθούν οι σχετικές ρυθμίσεις και να θεσπιστεί η υποχρεωτική διαβούλευση επί των τευχών δημοπράτησης και του Φακέλου του Έργου πριν τη δημοπράτηση (βλ. σχετική πρόταση ΕΣΒΥΚ).

Δ.3 ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΠΑΡΟΤΙ ΟΙ ΤΙΜΕΣ ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΓΙΑ ΔΕΚΑ ΠΕΡΙΠΟΥ ΧΡΟΝΙΑ

Το Νομοσχέδιο έχει διατηρήσει τη διάταξη περί μηδενικής αναθεώρησης από το δ' τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν. Ειδικότερα, η παράγραφος 23 του άρθρου 152 έχει διατηρηθεί अपαράλλαχτη ως εξής:

«23. Κατ' εξαίρεση από το δ' τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν, ο σταθερός συντελεστής σ στον τύπο αναθεώρησης της παρ. 6 ορίζεται από τη σχέση s (ή σ) = 1. Η διάταξη εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη ανεξάρτητα του χρόνου δημοπράτησης τους, εκτός από τις συμβάσεις με χρόνο δημοπράτησης πριν το γ' τρίμηνο του 2012, για τις οποίες η αναθεώρηση των τιμών υπολογίζεται από το δ' τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν με τους ισχύοντες για το γ' τρίμηνο του 2012 συντελεστές αναθεώρησης και με ελάχιστη τιμή εφαρμογής αυτών ίση με τη μονάδα (1). Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζονται συντελεστές αναθεώρησης αν διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του γ' τριμήνου του 2012.»

Πλέον δεν συντρέχουν οι λόγοι που είχαν καταστήσει αναγκαία τη θέσπιση διάταξης περί μηδενικής αναθεώρησης. Ο αποπληθωρισμός των τιμών έχει σταματήσει και σε πολλά προϊόντα παρατηρείται σημαντική άνοδος των τιμών. Επομένως, η επαναφορά του θεσμού της αναθεώρησης τιμών καθίσταται **επιτακτική**, τουλάχιστον μέχρι την έναρξη της πλήρους εφαρμογής του νέου συστήματος ΕΣΤΙΜ-ΤΕΜ.

Για το μείζον αυτό θέμα θα επανέλθουμε ειδικώς.

Δ. 4 ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ 71/2019 - ΜΗΤΡΩΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ, ΜΕΛΕΤΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΜΗ.Τ.Ε).

Διαπιστώνουμε ότι με το άρθρο 144 του Ν.4764/2020 παρατάθηκε (και πάλι!) η αναστολή έναρξης ισχύος του ΠΔ 71/2019 ενώ κατά την δική μας κατανόηση **πρέπει να επισπευσθεί η έναρξη ισχύος του.**

Σημειώνουμε ότι το ΠΔ 71/2019 αφορά σε όλα τα Μητρώα (μελετητικών - εργοληπτικών επιχειρήσεων, συμβούλων διαχείρισης - επίβλεψης έργων, κατασκευαστών κλπ), και **καθυστερεί αδικαιολόγητα**, αρκετά πλέον, χρόνια από το 2017, οπότε και εκδόθηκε ο Ν.4472/2017. Είναι απολύτως σαφές ότι πολλές από τις αρρυθμίες του Νόμου 4412/2016 οφείλονται και στην καθυστέρηση της έναρξης ισχύος του ΠΔ 71/2019, η τελική μορφή του οποίου είναι πλήρως εναρμονισμένη με τις απαιτήσεις των κοινοτικών οδηγιών, ενώ έτυχε της έγκρισης της πλειοψηφίας των φορέων και των υπηρεσιακών παραγόντων μετά από σοβαρή διαδικασία διαβούλευσης.

Τονίζουμε ότι όσο καθυστερεί η έναρξη ισχύος του ΠΔ 71/2019 παρατείνεται υπέρμετρα το χρονικό διάστημα που οι εγγεγραμμένες εργοληπτικές επιχειρήσεις δεν υποχρεούνται σε διαδικασία κρίσης επι οικονομικών δεδομένων καθώς και επι δεδομένων τεχνικής εμπειρίας και επάρκειας, με συνέπεια την υψηλή πιθανότητα αυθαίρετης κρίσης των ανωτέρω κατά την δημοπράτηση των έργων, συνθήκη που τελικώς λειτουργεί εις βάρος της υλοποίησης των δημοσίων έργων καθώς και εις βάρος των πολλών υγιών εργοληπτικών επιχειρήσεων του κλάδου.

Προτείνεται η δρομολόγηση άμεσων ενεργειών σας για την ταχεία έναρξη ισχύος του Π.Δ. 71/2019.

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Ευελπιστούμε ότι οι προτάσεις και θέσεις μας θα μελετηθούν ενδελεχώς και θα αξιοποιηθούν στον μέγιστο βαθμό, ώστε η στόχευση του νομοσχεδίου, που είναι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δημοσίων συμβάσεων έργων, να είναι επαρκώς και αμέσως υλοποιήσιμη.

Με τιμή,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γεώργιος Βλάχος

Ανδρέας Γερακάκης

Ανακοίνωση:

- Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κ. Σπ. - Άδ. Γεωργιάδη
- Αναπληρωτή Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κ. Ν. Παπαθανάση

Κοινοποίηση:

- Γενικό Γραμματέα Υποδομών, κ. Γ. Καραγιάννη

Συνημμένα :

- Παράρτημα 1: Σχολιασμός από το ΕΣΒΥΚ των προτεινόμενων βασικών μεταρρυθμίσεων
- Παράρτημα 2: Κατ' άρθρο σχόλια και προτάσεις ΕΣΒΥΚ επί του Σχεδίου Νόμου για τον εκσυγχρονισμό, την απλοποίηση και την αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων και ειδικότερες ρυθμίσεις για τις προμήθειες στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας